

บทที่ 2

โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์และระบบการให้บริการโปรแกรม

โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้พัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีมาตรฐานเพื่อให้สหกรณ์ได้นำไปใช้ในการประมวลข้อมูลในกิจกรรมของสหกรณ์ ตั้งแต่กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิก กิจกรรมเกี่ยวกับทุนเรือนหุ้น และกิจกรรมเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ไม่ว่าจะเป็นการให้เงินกู้ การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผล และการรับฝากเงิน รวมถึงการจัดการข้อมูลทางบัญชี โดยได้พัฒนาโปรแกรมตามลักษณะการดำเนินงานและการจัดทำงบการเงิน ดังนี้

1. ชุดโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่
 - 1.1 โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ Version 2 (Full Pack) ประกอบด้วย โปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้น โปรแกรมระบบเงินให้กู้ โปรแกรมระบบเงินรับฝาก โปรแกรมระบบการเงิน โปรแกรมระบบเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน และโปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท
 - 1.2 โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ (แยกส่วน)
2. ชุดโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร ซึ่งสามารถใช้ได้กับสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน ได้แก่
 - 2.1 โปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้น สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร
 - 2.2 โปรแกรมระบบเงินให้กู้ สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร
 - 2.3 โปรแกรมระบบสินค้า สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร
 - 2.4 โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร
3. ชุดโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. (สกต.) ได้แก่
 - 3.1 โปรแกรมระบบสมาชิกและหุ้น สำหรับ สกต.
 - 3.2 โปรแกรมระบบสินค้า สำหรับ สกต.
 - 3.3 โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภท สำหรับ สกต.

จำนวนสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

ข้อมูลการใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ณ วันที่ 30 กันยายน 2550 ปรากฏดังตารางที่ 2 - 1 รายงานจำนวนสหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชี

ที่	รายการ	สตท.1	สตท.2	สตท.3	สตท.4	สตท.5	สตท.6	สตท.7	สตท.8	สตท.9	สตท.10	รวม
1	โปรแกรมระบบบัญชี สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์	87	96	10	23	45	37	62	22	27	136	545
2	โปรแกรมระบบบัญชี สำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร	149	132	204	232	109	240	177	237	187	156	1,823
3	โปรแกรมระบบบัญชี สำหรับ สกต.	11	9	4	7	7	10	5	7	7	7	74
	รวมจำนวนสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรม	247	237	218	262	161	287	244	266	221	299	2,442

2 - 2

ตารางที่ 2 - 1 รายงานจำนวนสหกรณ์ใช้โปรแกรมระบบบัญชี

สตท. หมายถึง สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 10

ระบบการให้บริการโปรแกรม

การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีแก่สหกรณ์ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เป็นกระบวนการนำโปรแกรมไปติดตั้งไว้ที่เครื่องของสหกรณ์เพื่อใช้ในการประมวลผลข้อมูล โดยมีได้มอบชุดโปรแกรมให้แก่สหกรณ์ หลังจากติดตั้งไปแล้วจะทำการฝึกอบรมและสอนแนะให้สหกรณ์ใช้งานได้อย่างถูกต้องและสามารถใช้โปรแกรมในการให้บริการแก่สมาชิกได้ทันทีที่สมาชิกมาขอใช้บริการ

จากขอบเขตของการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะงานของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ มีได้อยู่ที่การพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ เพื่อแจกจ่ายให้สหกรณ์แล้วเสร็จก็ถือว่าเสร็จสิ้นภารกิจ ในทางตรงกันข้ามเมื่อดำเนินการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์จนได้ชุดโปรแกรมที่พร้อมให้สหกรณ์ไปใช้งานแล้ว จะมีลักษณะงานอีกประเภทหนึ่งเกิดขึ้นมา นั่นคือกระบวนการในการจัดการเพื่อให้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่ได้พัฒนาแล้ว มีการเผยแพร่ให้แก่สหกรณ์และกระบวนการจัดการให้มีการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ให้บังเกิดผลสัมฤทธิ์ จึงจะจัดได้ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ของการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชี การพัฒนาระบบการจัดการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นและกระทำอย่างจริงจังเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ตามระบบเดิม

การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ตามระบบเดิม มีรายละเอียด ดังนี้

1. ระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติสำหรับสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์บันทึกบัญชี พ.ศ. 2540

ตามระเบียบนี้ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดขั้นตอนวิธีการขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

1.1 สหกรณ์ที่จะขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้จัดทำหนังสือขอใช้โปรแกรมระบบบัญชี พร้อมทั้งแนบรายงานการประชุมคณะกรรมการครั้งที่มิตให้ใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ในการบันทึกบัญชี ยื่นต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

1.2 สำหรับสหกรณ์ในภูมิภาค ให้เสนอหนังสือขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีผ่านสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตามลำดับชั้น

2. การมอบอำนาจการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

2.1 คำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 288/2540 ลงวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2540 เรื่องมอบอำนาจการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการกองตรวจบัญชีเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำหรับสหกรณ์ใน

กรุงเทพมหานคร และให้ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ภูมิภาค เป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์สำหรับสหกรณ์ที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ภูมิภาคที่รับผิดชอบ

2.2 คำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 288/2543 ลงวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2543 เรื่องมอบอำนาจการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้ยกเลิกคำสั่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 288/2540 ลงวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2540 เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยเฉพาะการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งเปลี่ยนตำแหน่งผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบการขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ส่วนกลาง รวมทั้งมีข้อกำหนดเพิ่มเติมให้รายงานผลการพิจารณาให้กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่ในหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้สหกรณ์ใช้โปรแกรม

3. การกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบ

โปรแกรมระบบบัญชีที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พัฒนาขึ้นนั้นได้ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวางระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ที่ประมวลผลข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์จึงทำให้มีการขยายขอบเขตการให้บริการมากขึ้นและมีแนวโน้มมีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงปรากฏว่าสหกรณ์มีการใช้เทคโนโลยีในการประมวลผลข้อมูลทางการเงินอย่างกว้างขวางและซับซ้อนมากขึ้น ประกอบกับการที่รัฐบาลได้กำหนดนโยบายการเป็น e - Government ดังนั้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงปรับกระบวนการทำงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งในด้านการให้บริการแก่สหกรณ์ การปรับกระบวนการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การเป็น e - Government จึงกำหนดหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดังต่อไปนี้

3.1 กำหนดหน่วยงานให้บริการโปรแกรม กำหนดให้มีหน่วยงานให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ 3 หน่วยงาน คือ

3.1.1 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 9 และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 (เพชรบุรี) รับผิดชอบในการให้บริการโปรแกรมแก่สหกรณ์นอกภาคการเกษตร

3.1.2 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ รับผิดชอบในการให้บริการโปรแกรมแก่สหกรณ์ในภาคการเกษตร รวมทั้งกลุ่มเกษตรกร

3.1.3 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครรับผิดชอบในการให้บริการโปรแกรมแก่สหกรณ์ทุกประเภทในเขตกรุงเทพมหานคร

3.2 กำหนดผู้มีหน้าที่ให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เพื่อให้สามารถให้บริการแก่สหกรณ์ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลแก่สหกรณ์ โดยใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการแก่ผู้รับบริการได้อย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการ

รวมทั้งเกิดประสิทธิผลใน การจัดระบบข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์จึงกำหนดให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบใน การให้บริการโปรแกรมดำเนินการ ดังนี้

3.2.1 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 9 / สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 (เพชรบุรี) มีหน้าที่กำหนดผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในเขตพื้นที่อย่างชัดเจนและเพียงพอกับปริมาณงานการให้บริการ

3.2.2 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ มีหน้าที่กำหนดผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในเขตพื้นที่อย่างชัดเจนและเพียงพอกับปริมาณงานการให้บริการ

3.2.3 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร มีหน้าที่กำหนดผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในเขตพื้นที่อย่างชัดเจนและเพียงพอกับปริมาณงานการให้บริการ

เนื่องจากการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีเป็นลักษณะงานที่ไม่มีกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบเอาไว้ในโครงสร้างการจัดองค์กร และไม่มีการกำหนดตำแหน่งเอาไว้เป็นการเฉพาะ แต่เป็นลักษณะงานที่จำเป็นต้องดำเนินการและต้องใช้ผู้ที่มีทักษะเฉพาะด้าน จึงกำหนดให้พิจารณาจากอัตรากำลังที่มีอยู่ในแต่ละหน่วยงาน สำหรับปริมาณหรืออัตรากำลังที่ต้องใช้ในการปฏิบัติงานให้ทำการประเมินความจำเป็นในการกำหนดจำนวนผู้ปฏิบัติงานในแต่ละปี หากมีปริมาณงานเพิ่มขึ้นจากเดิมที่เคยกำหนดไว้ ให้แต่ละหน่วยงานพิจารณาจัดสรรปริมาณผู้ปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นในแต่ละปี

3.3 กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังที่กล่าวไว้แล้วว่า งานการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์เป็นงานใหม่ที่มีได้กำหนดเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในตำแหน่งงานใดตำแหน่งงานหนึ่ง ดังนั้น จึงต้องกำหนดรายละเอียดงานใหม่ที่เกิดขึ้นให้ชัดเจน ดังนี้

3.3.1 ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในสังกัดสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 9 / สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 (เพชรบุรี) หรือผู้ปฏิบัติงานระดับภูมิภาค มีหน้าที่ในการให้บริการโปรแกรมแก่สหกรณ์นอกภาคการเกษตรในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดูแลรักษาระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายภายในหน่วยงานและควบคุมดูแลและดำเนินกิจกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงาน

3.3.2 ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสังกัดสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ หรือผู้ปฏิบัติงานประจำจังหวัดมีหน้าที่ ให้บริการโปรแกรมแก่สหกรณ์ในภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกรในเขตพื้นที่ ปฏิบัติงานนำเทคโนโลยีมาใช้ในการงานสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูลในเขตพื้นที่ ดูแลรักษาระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายภายในหน่วยงาน ควบคุมดูแลและดำเนินกิจกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงาน

3.3.3 ผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในสังกัดสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะแตกต่างจากสำนักงานระดับจังหวัดอื่น มีหน้าที่ให้บริการโปรแกรมแก่สหกรณ์ทุกประเภทในเขตกรุงเทพมหานคร ปฏิบัติงานนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอบบัญชีสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูลในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร ดูแลรักษาระบบคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายภายในหน่วยงาน และควบคุมดูแลและดำเนินกิจกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงาน

3.4 การบริหารจัดการผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

เพื่อประโยชน์ในการขับเคลื่อนงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้กำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบแจ้งรายชื่อผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของหน่วยงานต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ เมื่อได้กำหนดในครั้งแรกและแจ้งทุกครั้งที่มีการเพิ่ม ลด หรือเปลี่ยนแปลงรายชื่อดังกล่าว โดยให้ศูนย์สารสนเทศจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้ปฏิบัติงานให้เป็นปัจจุบัน ทั้งนี้ เนื่องจากงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นงานใหม่ที่ต้องมีทักษะเฉพาะทาง จึงต้องมีการพัฒนาทักษะบุคคลเหล่านี้เป็นการเฉพาะ โดยการฝึกอบรมหลักสูตร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการติดตามงาน

4. กำหนดวิธีปฏิบัติในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

เพื่อให้การทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทำงานได้บรรลุเป้าหมายและเพื่อให้การให้บริการการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงมีการกำหนดแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

4.1 การขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

สหกรณ์ที่มีความประสงค์จะขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ต้องจัดทำหนังสือถึงหัวหน้าหน่วยงานตามเขตพื้นที่ พร้อมด้วยแนบมติที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

4.2 การชี้แจงทำความเข้าใจกับสหกรณ์

การที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีโดยที่สหกรณ์ไม่ต้องลงทุนซื้อนั้น มิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาโปรแกรมแล้วแจกจ่ายให้สหกรณ์เท่านั้น แต่โดยที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์พัฒนาโปรแกรมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบข้อมูลของสหกรณ์ ดังนั้น การวัดผลจึงไม่อาจจะวัดผลจากจำนวนสหกรณ์ที่ได้รับแจกโปรแกรมระบบบัญชี แต่ต้องวัดผลจากผลสำเร็จของการใช้โปรแกรมระบบบัญชีในการประมวลผลข้อมูล และมีผลให้มีการปรับระบบงานใหม่ในสหกรณ์ให้เกิดการบริการสมาชิกที่รวดเร็ว รวมทั้งสหกรณ์สามารถจัดทำ

บัญชีถูกต้องและรวดเร็ว แต่การที่จะที่บรรลุผลดังกล่าวนี้ต้องอาศัยปัจจัยหลายด้าน เช่น ความพร้อมของสหกรณ์ วิธีการทำงานของสหกรณ์สอดคล้องกับการทำงานของโปรแกรมระบบบัญชีหรือหากไม่สอดคล้องสหกรณ์ต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบงาน นอกจากนี้แล้วในช่วงแรกของการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ ยังต้องทำงานคู่ขนานกับระบบเดิมซึ่งเท่ากับเป็นการทำงานมากขึ้นจนกว่าระบบใหม่จะสมบูรณ์ ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพของสหกรณ์ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สหกรณ์ที่ขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์มักไม่ได้คำนึงถึง จึงกำหนดให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจกับสหกรณ์ให้เกิดความชัดเจนและมีความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันในเรื่อง คุณลักษณะและวิธีการทำงานของโปรแกรมระบบบัญชีที่สหกรณ์ต้องการใช้งาน และกระบวนการทำงานของสหกรณ์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประมวลผลข้อมูล รวมทั้งการกำหนดวันที่ตั้งฐานข้อมูลที่เหมาะสม

4.3 การให้ความเห็นชอบการใช้โปรแกรมของสหกรณ์

โดยที่การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีต้องผ่านความเห็นชอบของอธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติสำหรับสหกรณ์ที่ใช้คอมพิวเตอร์บันทึกบัญชี พ.ศ. 2540 และเพื่อความคล่องตัวจึงกำหนดให้หัวหน้าหน่วยงานเป็นผู้ให้ความเห็นชอบ ดังนี้

4.3.1 ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 9 / ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 (เพชรบุรี) ให้ความเห็นชอบการใช้โปรแกรมของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ที่อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ

4.3.2 ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานครให้ความเห็นชอบการใช้โปรแกรมของสหกรณ์ทุกประเภทและกลุ่มเกษตรกรในเขตกรุงเทพมหานคร

4.3.3 หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ให้ความเห็นชอบการใช้โปรแกรมของสหกรณ์ในภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ

4.4 การติดตั้งโปรแกรม

การติดตั้งโปรแกรมให้แก่สหกรณ์จะกระทำต่อเมื่อสหกรณ์ได้ผ่านการตรวจสอบความพร้อมและคณะกรรมการดำเนินการมีมติอนุมัติให้ถือใช้ “แผนปฏิบัติการตั้งฐานข้อมูล” แล้ว มีขั้นตอนในรายละเอียด ดังนี้

4.4.1 ตรวจสอบความพร้อมในการใช้โปรแกรม เมื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบได้รับคำขอใช้โปรแกรมจากสหกรณ์แล้วให้ดำเนินการตรวจสอบความพร้อมของสหกรณ์ 5 ด้าน คือ

1) ความพร้อมด้านเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ (Hardware) สหกรณ์จะต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่จำเป็นตามที่กำหนดและเหมาะสมกับปริมาณข้อมูลของสหกรณ์

2) ความพร้อมด้านโปรแกรมระบบปฏิบัติการและโปรแกรมจัดการฐานข้อมูล (Software) สหกรณ์จะต้องจัดให้มีโปรแกรมดังกล่าวข้างต้น ตามที่กำหนดสำหรับการใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์แต่ละโปรแกรม

3) ความพร้อมด้านข้อมูล (Dataware) สหกรณ์จะต้องจัดให้มีข้อมูลที่พร้อมนำเข้าสู่โปรแกรมระบบงาน โดยเฉพาะข้อมูลที่จะต้องใช้ในการเริ่มต้นระบบงานหรือตั้งฐานข้อมูล

4) ความพร้อมด้านบุคลากร (Peopleware) สหกรณ์จะต้องจัดเตรียมบุคลากรที่มีหน้าที่ในการเตรียมข้อมูลและบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบ

5) ความพร้อมด้านระบบและวิธีปฏิบัติงาน (Procedure) สหกรณ์จะต้องมีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องหรือสามารถประยุกต์การใช้งานได้กับวิธีการประมวลผลของโปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรณีที่วิธีปฏิบัติยังไม่สอดคล้องกันในขณะที่ตรวจสอบความพร้อม สหกรณ์จะทำการปรับวิธีปฏิบัติงานให้สอดคล้องกันเมื่อจะเริ่มใช้โปรแกรม ทั้งนี้ รวมถึงการที่สหกรณ์ได้มีการจัดกระบวนการทำงานเพื่อนำข้อมูลเข้าสู่ระบบตั้งแต่การตั้งฐานข้อมูลจนถึงการบันทึกรายการให้เป็นปัจจุบัน

4.4.2 การสอนแนะการจัดทำแผนปฏิบัติการตั้งฐานข้อมูลนี้ การตั้งฐานข้อมูลเป็นกระบวนการโอนถ่ายข้อมูลจากระบบเดิมเข้าสู่ระบบใหม่ หรือ Data Conversion ซึ่งเป็นกระบวนการที่สหกรณ์ต้องดำเนินการเอง แต่สหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ก่อนว่าจะมีขั้นตอนนี้ประกอบกับขั้นตอนตั้งฐานข้อมูลเป็นขั้นตอนที่ต้องทำคู่ขนานกับการทำงานในระบบเดิมและยังไม่อาจแสดงประสิทธิภาพของระบบเทคโนโลยี ทำให้หลายสหกรณ์ไม่ให้ความสำคัญ จึงมีผลให้การใช้โปรแกรมระบบบัญชีไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นจึงมีการกำหนดให้ผู้รับผิดชอบในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ต้องความเข้าใจกับฝ่ายจัดการและฝ่ายปฏิบัติงานของสหกรณ์ ให้ทราบถึงขั้นตอนและวิธีการทำงานโดยใช้โปรแกรมตั้งแต่การกำหนดวันที่ ตั้งฐานข้อมูล การจัดเตรียมข้อมูลสำหรับการบันทึกการตั้งฐานข้อมูล และการบันทึกรายการประจำวันย้อนหลังจนถึงการบันทึกรายการประจำวันอย่างเป็นปัจจุบัน โดยกำหนดให้สหกรณ์ต้องจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการ และเพื่อให้มั่นใจว่าสหกรณ์มีการจัดทำแผนปฏิบัติการ จึงกำหนดให้ผู้รับผิดชอบในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ทำการสอนแนะวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการตั้งฐานข้อมูลเพื่อให้ สหกรณ์สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการตั้งฐานข้อมูลได้และนำเสนอแผนดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่ออนุมัติแผน พร้อมทั้งมอบหมายผู้ปฏิบัติงานบันทึกข้อมูลและผู้ควบคุมการปฏิบัติงานตามแผน

4.4.3 การแจ้งผลการขอใช้โปรแกรม เมื่อผู้รับผิดชอบได้ทำการตรวจสอบความพร้อมแล้วให้เสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้เห็นชอบ และแจ้งผลโดยจัดทำเป็นหนังสือถึงประธานคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ทั้งกรณีให้ความเห็นชอบและไม่ให้ความเห็นชอบ คือ กรณีให้ความเห็นชอบ ให้มีการระบุถึงงานที่คณะกรรมการจะต้องดำเนินการต่อไปคือ การพิจารณาอนุมัติแผนปฏิบัติการตั้งฐานข้อมูล พร้อมด้วยมอบหมายผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานตามแผนและผู้ควบคุมงาน กรณีไม่ให้ความเห็นชอบต้องระบุเหตุผลอย่างชัดเจนรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะถึงวิธีการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้อยู่ในเกณฑ์ที่จะสามารถใช่โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้

4.4.4 ดำเนินการติดตั้งโปรแกรม เป็นขั้นตอนที่ผู้รับผิดชอบต้องดำเนินการโดยเดินทางไปที่สำนักงานของสหกรณ์เพื่อทำการติดตั้งโปรแกรม

4.4.5 การสอนแนะ/อบรมวิธีการใช้โปรแกรมแก่สหกรณ์ การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีนั้นแตกต่างจากงานบริการอื่นๆ ที่ผู้ให้บริการต้องมีองค์ความรู้เพียงพอที่รับบริการนั้นด้วย และเนื่องจากโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์เป็นโปรแกรมประยุกต์ทางด้านการบัญชีสหกรณ์ จึงเป็นความรู้เฉพาะด้านที่สหกรณ์ไม่อาจที่จะศึกษาจากแหล่งอื่นได้ จึงกำหนดให้ต้องมีการให้องค์ความรู้ประกอบการให้บริการ ตามลักษณะของชุดโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ ดังนี้

1.) โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ Version 2 ซึ่งเป็นโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ที่ซับซ้อนผู้ใช้ต้องมีทักษะสูงกว่าโปรแกรมชุดอื่นๆ เนื่องจากเป็นการทำงานของทุกระบบมีการเชื่อมโยงกัน จึงกำหนดให้มีการเรียนรู้เกี่ยวกับโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ชุดนี้ ดังนี้

1.1) การสอนแนะวิธีการบันทึกการตั้งฐานข้อมูล กำหนดให้ผู้รับผิดชอบสอนแนะวิธีการใช้โปรแกรมในการบันทึกการตั้งฐานข้อมูลเพื่อให้สหกรณ์สามารถดำเนินการบันทึกข้อมูลเริ่มต้นระบบงานได้อย่างถูกต้องและแล้วเสร็จตามแผนปฏิบัติการตั้งฐานข้อมูลที่กำหนดไว้

1.2) การสอนแนะวิธีการบันทึกรายการประจำวัน ตามขั้นตอนการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์นั้น เมื่อสหกรณ์ทำการตั้งฐานข้อมูลเสร็จแล้วจะต้องบันทึกรายการประจำวัน การใช้โปรแกรมในการบันทึกรายการประจำวันนั้น กำหนดให้สหกรณ์ต้องส่งพนักงานเข้ารับการอบรมหลักสูตร “การใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ Version 2 การบันทึกรายการประจำวัน” จึงจะสามารถใช้งานได้อย่างถูกต้อง อย่างไรก็ตามการอบรมหลักสูตรดังกล่าวจัดตามกำหนดเวลา ซึ่งอาจไม่สัมพันธ์กับช่วงเวลาที่สหกรณ์ตั้งฐานข้อมูลแล้วเสร็จ ดังนั้น เพื่อให้สหกรณ์สามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง จึงกำหนดให้ผู้รับผิดชอบทำการสอนแนะวิธีการใช้งานโปรแกรมบันทึกรายการประจำวัน โดยไม่ต้องรอการอบรม

1.3) การอบรมวิธีการบันทึกรายการประจำวัน การอบรมการใช้งานจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ชุดนี้เนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่ซับซ้อน จึงกำหนดให้มีการอบรมหลักสูตร “การใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ Version 2 บันทึกรายการประจำวัน” การอบรมดังกล่าวนี้จัดที่ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ดำเนินการโดยสวัสดิการกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กำหนดจัดอบรมเมื่อมีสหกรณ์แจ้งความจำนงที่จะเข้ารับการอบรมทั้งสิ้นรวมตั้งแต่ 25 ที่นั่ง เป็นต้นไป โดยกำหนดเงื่อนไขว่าสหกรณ์ที่จะเข้ารับการอบรมต้องเป็นสหกรณ์ที่ได้รับการติดตั้งโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ Version 2 ที่อยู่ระหว่างการตั้งฐานข้อมูลหรือตั้งฐานข้อมูลแล้วเสร็จ

2.) โปรแกรมอื่นๆที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นอกเหนือจากโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ Version 2 แล้วยังมีการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคการเกษตรอีกด้วย เพียงแต่มีลักษณะการดำเนินการที่แตกต่างกัน กล่าวคือ โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคการเกษตรมีการพัฒนาแบบแยกส่วนจึงลดความซับซ้อนของ

โปรแกรมไปได้อย่างมาก ดังนั้น จึงไม่บังคับให้ต้องผ่านการอบรม เพียงแต่ให้ทำการสอนและการใช้งานตั้งแต่การตั้งฐานข้อมูลแต่สหกรณ์ให้สามารถบันทึกรายการได้จนดำเนินงานเป็นปัจจุบัน และกำหนดให้ผู้รับผิดชอบติดตามความก้าวหน้าในการใช้โปรแกรมอย่างใกล้ชิด รวมทั้งประเมินผลงานทุกระยะ เมื่อสหกรณ์มีปัญหาที่อาจกระทบต่อการทำงานตามแผนงานให้รีบดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำหรือแก้ไข

4.4.6 การให้คำปรึกษาแนะนำและการแก้ปัญหา รวมทั้งการติดตามความก้าวหน้าในการใช้โปรแกรม เนื่องจากจุดมุ่งหมายในการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นั้นต้องการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของใช้งาน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการติดตามการให้โปรแกรมของแต่ละสหกรณ์ในแต่ละพื้นที่ จึงกำหนดให้มีการติดตามการให้โปรแกรมอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับในระยะแรกของการใช้งานสหกรณ์ยังไม่คุ้นเคยกับระบบใหม่ อาจพบปัญหาต่างๆ ที่อาจทำให้การดำเนินการล่าช้าและไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด จึงกำหนดให้ผู้รับผิดชอบจะต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในงานแต่ละงาน จึงจำแนกการติดตามงานไว้ ดังนี้

1.) การติดตามความก้าวหน้าของสหกรณ์ที่อยู่ระหว่างการตั้งฐานข้อมูลและบันทึกการขายย้อนหลัง การตั้งฐานข้อมูลและบันทึกการขายย้อนหลังเป็นการทำงานที่อยู่ในช่วงของการถ่ายโอนข้อมูล ซึ่งจัดได้ว่าเป็นงานที่หนักมากที่สุดของสหกรณ์เพราะเป็นช่วงที่สหกรณ์ต้องทำงานเพิ่มจากงานประจำที่ปฏิบัติอยู่ จึงทำให้ผู้ปฏิบัติไม่เต็มใจที่จะดำเนินการและผู้บริหารก็มักจะกล่าวว่าไม่เห็นประโยชน์ของการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ จนกระทั่ง บางสหกรณ์ล้มเลิกการใช้งานไป จะเห็นได้ว่าขั้นตอนนี้เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ จึงกำหนดให้ผู้รับผิดชอบต้องติดตามความก้าวหน้าในการใช้โปรแกรมอย่างใกล้ชิด และประเมินผลงานทุกระยะ เมื่อสหกรณ์มีปัญหาที่อาจกระทบต่อการทำงานตามแผนงานให้รีบดำเนินการให้คำปรึกษา แนะนำหรือแก้ไขปัญหาโดยเร็ว

2.) การติดตามความก้าวหน้าสหกรณ์ที่ใช้โปรแกรมประมวลผลข้อมูลประจำวันได้เป็นปัจจุบัน สหกรณ์ที่ใช้งานโปรแกรมได้สำเร็จ คือสหกรณ์ที่สามารถใช้โปรแกรมในการบันทึกข้อมูลประจำวันได้ ไม่มีรายการที่ต้องบันทึกย้อนหลัง สามารถใช้โปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ในการให้บริการสมาชิกได้ เช่น กรณีของการออกใบเสร็จรับเงินจากโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ออมทรัพย์ Version 2 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กรนั้นมีผลกระทบอย่างมากต่อระบบการทำงาน ที่สำคัญคือต้องมีการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานให้เหมาะสม ดังนั้น การที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นผู้นำเทคโนโลยีมาให้สหกรณ์ จึงจำเป็นต้องสร้างองค์ความรู้และผลักดันให้เกิดการจัดการอย่างเหมาะสม จึงกำหนดให้ผู้รับผิดชอบทำการสอนแนะนำให้สหกรณ์ดำเนินการจัดระบบงานให้เป็นไปตามหลักการควบคุมภายในที่ดีตามสภาพแวดล้อมของสหกรณ์ เช่น การแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ที่มีสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนปิดงานประจำวัน รวมทั้ง การจัดทำชุดข้อมูลสำรองและการเก็บรักษาชุดข้อมูลสำรองเอาไว้ในสถานที่ที่เหมาะสม เป็นต้น และเมื่อสหกรณ์ได้มีการจัดระบบงานและสามารถปฏิบัติงานตามปกติแล้ว ให้ติดตามการทำงานของสหกรณ์เป็นระยะ

ตามความเหมาะสม และหากเกิดปัญหาข้อขัดข้อง ซึ่งอาจทำให้การทำงานประจำวันหยุดชะงัก ต้องรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยด่วน

4.4.7 การสอนแนะวิธีการใช้รายงานเพื่อการบริหารซึ่งเป็นรายงานที่ได้จากการใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูลในการบริหารงาน ดังนั้น รายงานเพื่อการบริหารจึงเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์งบการเงินโดยใช้อัตราส่วนทางการเงิน ซึ่งมีความหมายที่ให้ประโยชน์สำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจ หากคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์มีการนำไปใช้ประโยชน์ย่อมเพิ่มศักยภาพในการตัดสินใจทางธุรกิจได้มากขึ้น ดังนั้น เพื่อให้แนวนโยบายนี้ได้มีการนำไปสู่การปฏิบัติ จึงกำหนดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดให้มีการสอนแนะการใช้รายงานเพื่อการบริหารแก่คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ภาคเกษตรที่ใช้โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทได้เป็นปัจจุบันแล้ว ให้สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากโปรแกรมเพื่อการบริหารงานได้ และเมื่อดำเนินการแล้วให้รายงานไว้ในแบบรายงานด้วย

4.5 การรายงานผลการให้บริการโปรแกรม

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในเบื้องต้นว่า การให้บริการโปรแกรมที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นั้น มีวัตถุประสงค์ คือเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์ โดยเฉพาะระบบข้อมูล เพื่อให้สหกรณ์สามารถจัดทำงบการเงินได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว รวมทั้งเพื่อให้การบริการที่ทันสมัยแก่สมาชิก ประกอบกับลักษณะงานการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์เป็นงานใหม่ที่จะต้องมีการติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาทางแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป จึงกำหนดให้มีการรายงานผลการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีแก่สหกรณ์เป็นประจำทุกเดือน ดังนี้

4.5.1 หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์/หัวหน้ากลุ่มวิชาการรายงานผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์

4.5.2 ผู้อำนวยการสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ รายงานผลการให้บริการโปรแกรมแก่สหกรณ์ที่อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบต่อ อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป และให้จัดส่งรายงานผ่านทาง Electronic Mail ไปยังกลุ่มพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการบริหารและบัญชี ศูนย์สารสนเทศ ที่ E - Mail Address : isdgrp@cad.go.th

4.5.3 ผู้อำนวยการศูนย์สารสนเทศ รวบรวมรายงานผลการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีแก่สหกรณ์จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 9 สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 (เพชรบุรี) และสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์กรุงเทพมหานคร สรุปรายงานต่ออธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นประจำทุกเดือน

สภาพปัญหาในการให้บริการ

การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์เป็นการให้บริการเทคโนโลยีที่มีความเปลี่ยนแปลงเร็ว จึงเป็นงานที่ต้องการความคล่องตัวสูงต้องการการบริหารจัดการในรูปแบบการทำงานของเอกชน แต่เนื่องจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นหน่วยงานราชการจึงเน้นการกำหนดระเบียบในการทำงานและระบบการส่งการที่เป็นลายลักษณ์อักษรตามลำดับขั้นตอนซึ่งเกิดปัญหาความไม่คล่องตัวและไม่ทันกับความต้องการ ดังนี้

1. การขอใช้โปรแกรมสหกรณ์ต้องจัดเป็นหนังสือเสนอตามลำดับขั้นตอน ทำให้สหกรณ์ต้องรอเป็นเวลานานกว่าจะได้รับบริการ ที่ปรากฏดังรูปที่ 2- 1 การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์และรูปที่ 2 - 2 การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร ระยะเวลาตั้งแต่วันที่รับหนังสือถึงวันที่แจ้งผลการพิจารณาใช้เวลา 30 วันการให้บริการล่าช้าไม่เพียงแต่ทำให้สหกรณ์ไม่พึงพอใจในการให้บริการแต่ยังส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นต่อการใช้โปรแกรมระบบบัญชีที่พัฒนาโดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการใช้งานเทคโนโลยีในการประมวลผลข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์ด้วย

2. การให้บริการแต่ละขั้นตอนมีระยะเวลารอคอย เนื่องจากการให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ เป็นงานที่มีได้ถูกกำหนดเอาไว้ในโครงสร้างองค์กร ไม่มีการกำหนดตำแหน่งงานรองรับ มีเพียงการมอบหมายงานเพิ่มเติมเท่านั้น ซึ่งผู้ได้รับมอบหมายก็ปฏิบัติงานในความรับผิดชอบอยู่แล้ว ดังนั้น จึงไม่อาจที่จะให้บริการได้ทันทีตลอดเวลา จึงเกิดเหตุการณ์ที่สหกรณ์ส่งหนังสือขอใช้โปรแกรมระบบบัญชีมายังหน่วยงานแต่ผู้ดำเนินการยังติดภารกิจอื่น นอกจากนี้ผู้ให้บริการต้องเดินทางไปยังสำนักงานของสหกรณ์ทั้งในช่วงของการตรวจสอบความพร้อมเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาให้ความเห็นชอบการขอใช้โปรแกรม และในช่วงของการติดตั้งโปรแกรม ย่อมกระทบกับงบประมาณรายจ่ายและการใช้ยานพาหนะของหน่วยงาน จึงจำเป็นต้องจัดเวลาที่เหมาะสม เช่นอาจต้องเดินทางไปพร้อม ๆ กับการปฏิบัติภารกิจอื่น หรือไปให้บริการกับสหกรณ์ที่มีเขตพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อประหยัดงบประมาณและการใช้ยานพาหนะ เป็นต้น

3. มีขั้นตอนที่เกินความจำเป็น การให้สหกรณ์จัดทำหนังสือขอใช้โปรแกรมเป็นขั้นตอนที่ขัดแย้งกับแนวการทำงานในลักษณะงานส่งเสริม การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์นั้น กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ใช้เป็นกลยุทธ์ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการประมวลผลข้อมูล การส่งเสริมย่อมมีความหมายในเชิงความต้องการให้มีปริมาณเพิ่มขึ้น แต่การต้องจัดทำหนังสือร้องขอเป็นมาตรการให้ผู้ร้องขอต้องชะลอความต้องการ ในขั้นตอนของการตรวจสอบความพร้อมในการใช้โปรแกรมผู้ปฏิบัติการตรวจสอบความพร้อมซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ซึ่งในข้อเท็จจริงจะสามารถวินิจฉัยและแจ้งให้สหกรณ์ทราบได้ทันทีและหากพร้อมก็ควรที่จะติดตั้งโปรแกรมได้ทันทีแต่ โดยระบบไม่อนุญาตให้ทำเช่นนั้น เพราะต้องผ่านความเห็นชอบของผู้มีอำนาจที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้มอบหมายไว้ก่อน แม้ว่า

หลักเกณฑ์การพิจารณาจะชัดเจนและต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้นที่จะวินิจฉัยได้ การให้ความเห็นชอบโดยผู้มีอำนาจจึงเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นโดยไม่มี ความจำเป็น

4. การกำหนดรายละเอียดการทำงานโดยส่วนกลางทำให้ขาดความยืดหยุ่น การที่ กำหนดวิธีการทำงานและหน่วยงานที่รับผิดชอบอาจจำเป็นในสถานการณ์เริ่มต้นที่แต่ละฝ่ายที่ เกี่ยวข้องยังไม่เข้าใจบทบาทและวิธีการทำงาน ซึ่งจำเป็นต้องอธิบายโดยละเอียดพร้อมกับการ กำหนดหน่วยงานและผู้ปฏิบัติงาน ทำให้ทุกคนต่างยึดติดอยู่กับข้อกำหนดหากมีประเด็นใหม่ๆ เกิดขึ้นต้องทำหนังสือสั่งการใหม่หรือต้องเพิ่มเติมวิธีปฏิบัติงาน ลักษณะเช่นนี้ไม่ส่งเสริมให้ หน่วยงานที่ปฏิบัติงานได้คิดค้นรูปแบบการทำงานของตนเองซึ่งขัดแย้งกับหลักการบริหารจัดการ ภาครัฐสมัยใหม่ นอกจากนี้การกำหนดหน่วยงานในรายละเอียดเมื่อมีการปรับโครงสร้างทำให้วิธี ปฏิบัติที่กำหนดไว้เดิมไม่สอดคล้อง ตัวอย่างเช่น การมอบอำนาจผู้ให้ความเห็นชอบการใช้ โปรแกรมที่ต้องเปลี่ยนแปลงทุกครั้งที่มีการปรับโครงสร้าง เป็นต้น

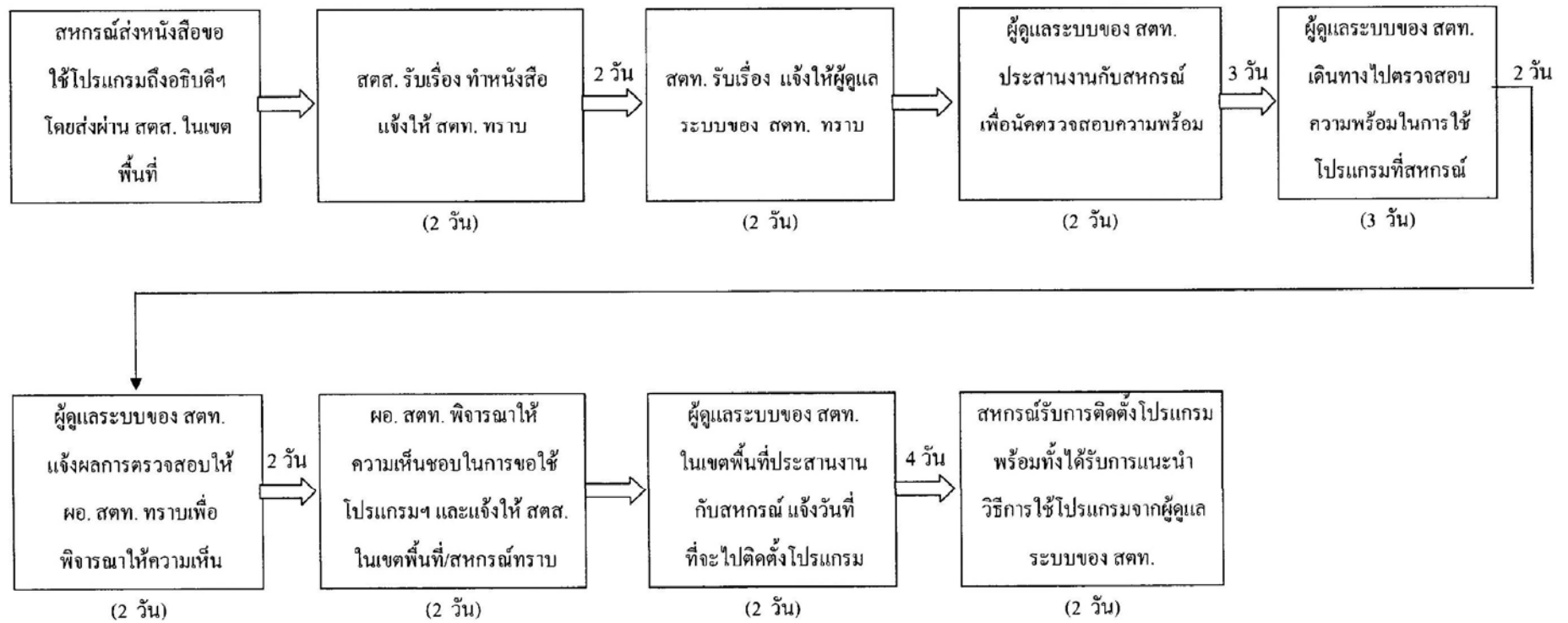
5. ระบบการแสดงผลการให้บริการโปรแกรมล่าช้าและคลาดเคลื่อน ระบบการรายงาน ที่ต้องส่งตามขั้นตอนทำให้ไม่ทันต่อความต้องการใช้งาน แม้ว่าในขั้นตอนของการรายงานจากส่วน ภูมิภาคมายังส่วนกลางจะปรับเปลี่ยนจากการส่งเป็นหนังสือมาเป็นให้ส่งผ่านระบบจดหมาย อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ก็ตาม แต่เนื่องจากเป็นการรายงานเดือนละครั้งและเป็นข้อมูลรายละเอียด การประมวลผลรวมทั้งประเทศจึงใช้เวลามาก

6. การทำงานเป็นแบบรวมศูนย์โดยเฉพาะการฝึกอบรม การให้บริการโปรแกรม ระบบบัญชีสหกรณ์นั้นเป็นการให้บริการแก่สหกรณ์ที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ เป็นงานที่ต้องการ ความรวดเร็วในการดำเนินการโดยเฉพาะการฝึกอบรมให้แก่พนักงานของสหกรณ์ที่จัดอบรม ณ ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ทำให้ สหกรณ์ผู้ใช้โปรแกรมต้องเดินทางมาจากทั่วประเทศเพื่อเข้ารับการอบรมทำให้ไม่สะดวกแก่ สหกรณ์รวมทั้งมีต้นทุนในการขอใช้เพิ่มขึ้น

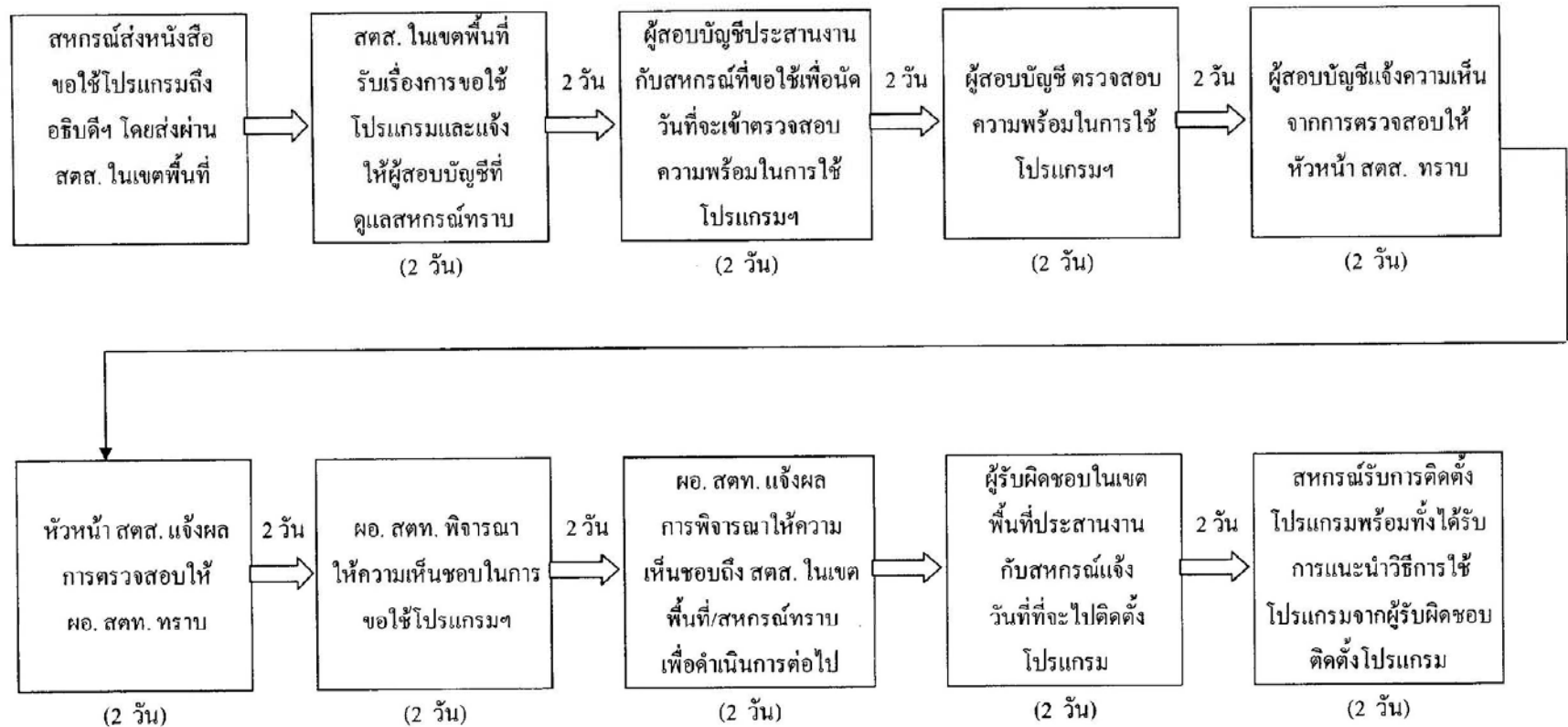
แนวทางแก้ไข

การที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ขยายการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสหกรณ์ให้รองรับ สหกรณ์ได้ทุกประเภทย่อมเป็นสัญญาณว่ากรมตรวจบัญชีสหกรณ์จะต้องปรับปรุงประสิทธิภาพ ของการให้บริการตามไปด้วย อย่างน้อยจะต้องสามารถให้บริการได้ไม่ต่ำกว่าการบริการของ ผู้พัฒนาซอฟต์แวร์รายอื่นๆ โดยควรมีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. ปรับปรุงระบบการให้บริการให้มีความยืดหยุ่นและคล่องตัว
2. นำเทคโนโลยีมาใช้ในระบบการให้บริการให้สามารถติดตามงานและประมวลผล ได้อย่างทันท่วงทีในลักษณะ Online - Real time
3. พัฒนาศูนย์ฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศประจำภูมิภาค

รูปที่ 2 - 1 การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์

สตส. - สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ (ประจำจังหวัด)

สตท. - สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 1 - 10

รูปที่ 2 - 2 การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร